

Вершини скоряються сильним

До 75-річчя від дня народження Василя Максимовича Мороза

Василь Максимович Мороз народився 2 лютого 1942 р., у с. Озеро Немирівського району Вінницької області. Доцент (1977), доктор медичних наук (1984), професор (1986), заслужений діяч науки та техніки України (1993), член-кореспондент АМН України в галузі фізіології (2002), Герой України (2003), академік Національної академії медичних наук України (2010), ректор Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова.

У 1967 р. закінчив Вінницький державний медичний інститут. З 1967 до 1968 р. працював терапевтом Шпиківської дільничної лікарні Вінницької області. Подальша діяльність В. М. Мороза пов'язана з Вінницьким медичним університетом: в. о. асистента кафедри нормальної фізіології (1968–1969 рр.), аспірант цієї ж кафедри (1969–1972), асистент (1972–1976) і за сумісництвом вчений секретар Ради навчального закладу (1975–1982); доцент (1976–1984), професор (1984–1991) і за сумісництвом декан педіатричного факультету (1984–1986); завідувач кафедри (1991–2015). З 1986 до 1988 р. – проректор з навчальної роботи ВНЗ, заступник декана лікувального факультету (1982–1984). З 1988 року – ректор Вінницького державного медичного інституту, з 1994 року – ректор Вінницького державного медичного університету ім. М. І. Пирогова, якому в 2002 р. було надано статус національного.

Один з провідних учених в галузі фізіології людини. Голова Асоціації працівників вищих медичних навчальних закладів України (з 1990 р.), голова ради ректорів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації Вінницького вузівського центру (ВНЗ Вінницької, Хмельницької, Житомирської обл.)

Член президії Вченої ради МОЗ України, президент заснованої на базі ВНМУ Міжнародної академії інтегративної антропології; з 1991 р. – член Всесвітньої організації з вивчення мозку (IBRO); головний редактор наукових журналів «Вісник Вінницького національного медичного університету», «Вісник морфології» та «Biomedical and Biosocial Anthropology», які видаються у ВНМУ ім. М. І. Пирогова, член редколегій та редакційних рад ряду інших фахових журналів. Брав активну участь у розробці заходів з реформування в Україні вищої медичної освіти, соціального захисту співробітників вищих навчальних закладів і студентів.

За час його діяльності на посаді ректора побудовано новий навчальний корпус, реконструйовано морфологічний корпус, у якому обладнані сучасні аудиторії й навчальні кімнати, збудовано гуртожиток № 6, науково-дослідний центр, центр нових інформаційних технологій з друкарнею. Закінчується будівництво нового корпусу наукової бібліотеки. Здійснена комп'ютеризація з використанням мережі Інтернет, започатковано підготовку за новими спеціальностями: «стоматологія», «фармація», «клінічна фармація», «медична психологія», створено нові кафедри, розширене міжнародне співробітництво навчального закладу.

В. М. Мороз – ініціатор створення науковцями ВНМУ системи СКІФ, яка є віртуальною моделлю людського організму з відтворенням усіх можливих органів та функцій. Ректор – автор ідеї створення університетської клініки у Вінниці, яка працюватиме за європейськими стандартами та включатиме потужний діагностичний центр. У 2013 р. з ініціативи В. М. Мороза та професора П. Ф. Колісника у ВНМУ ім. М. І. Пирогова створена кафедра медичної реабілітації та медико-соціальної експертизи.

Під керівництвом В. М. Мороза підготовлена численна кількість докторів та кандидатів медичних наук. З ініціативи ректора налагоджено активне співробітництво з медичними факультетами багатьох країн, університет отримує гранти фондів Спаркмана і Фогерті (США). Велика заслуга В. М. Мороза в тому, що Вінницький медичний інститут набув статусу університету та статусу національного вищого медичного навчального закладу.

Обирався депутатом Вінницької обласної ради народних депутатів (1990–1994), на громадських засадах працював заступником голови цієї ради (1992–1994).

Автор численних наукових праць, раціоналізаторських пропозицій, винаходів. Наукові пошуки В. М. Мороза стосуються досліджень ролі структур головного мозку у формуванні центральних механізмів програмування і контролю довільних рухів; проблеми адаптації, здоров'я населення України, ін.

Діяльність В. М. Мороза високо оцінена керівництвом держави. За досягнення в розбудові ВНМУ ім. М. І. Пирогова, внесок у підготовку в Україні висококваліфікованих медичних і фармацевтичних кадрів, організацію досліджень з актуальних для України проблем охорони здоров'я її населення В. М. Мороз нагороджений орденами: «За заслуги» III ступеня (1997), Ярослава Мудрого V ступеня (2002), орденом УПЦ Святого Рівноапостольного великого князя Володимира I ступеня (2008); Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України (2002) та Почесною Грамотою Верховної Ради України (2003). 24 серпня 2003 року Указом Президента України В. М. Мороз удостоєний високого звання Герой України з врученням ордена Держави. Лауреат Національної медичної премії України у номінації «Викладачі та ректори медичних навчальних закладів» (2012). Розпорядженням голови Вінницької обласної Ради В. М. Мороза нагороджено найвищою регіональною нагородою – Почесною відзнакою «За заслуги перед Вінниччиною».

О. А. Юрчишина

Література

Праці В. М. Мороза

Физиология дыхания : учеб. пособ. для мед. вузов / В. М. Мороз, О. В. Левчук, М. В. Йолтуховский [и др.] ; ВНМУ им. Н. И. Пирогова, каф. норм. физиологии. – Винница, 2010. – 76 с. – Библиогр.: с. 74.

Фізіологія : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / [В. Г. Шевчук, В. М. Мороз, С. М. Белан [та ін.]] ; за ред. чл.-кор. НАПН України, проф. В. Г. Шевчука. – Вид. 2-ге, випр. і допов. – Вінниця : Нова Книга, 2015. – 448 с. : іл. – Бібліогр.: с. 434–438.

Про В. М. Мороза

Мороз Василь Максимович // Заслужені винахідники і раціоналізатори України : вибр. фундам. наук. пр., присвяч. 10-річчю незалежності України / І. М. Азарський, В. С. Компанець, О. О. Азарська [та ін.]. – Вінниця ; Хмельницький, 2001. – Кн. 2. – С. 14–17 : фот.

Скрипник В. Герой України / В. Скрипник // Ядро інтелігентності / ред. і упоряд. В. Климчук. – Вінниця, 2004. – Т. 2 – С. 7–12 : фот. – (Б-ка газ. «Подолія'2003») ; Подолія. – 2003. – 7 жовт. – С. 4–5 : фот.

Мороз Василь Максимович : бібліогр. покажч. : до 65-річчя від дня народж. / ВНМУ ім. М. І. Пирогова ; ред.: М. В. Йолтухівський, О. В. Власенко. – Вінниця, 2007. – 42 с. : фот. – (Серія «Вчені нашого університету»).

Мороз Василь Максимович // Вінниччина медична : знаменні й пам'ятні дати. 2012 : календар / уклад. О. А. Юрчишина ; відп. за вип. Л. І. Шпукал. – Вінниця, 2011. – С. 4–6 : фот. – Бібліогр. в кінці ст.

Академіку НАМН України В. М. Морозу – 70 років // Журнал НАМН України. – 2012. – Т. 18, № 1. – С. 140–141.

Вершини скоряються сильним : біобібліогр. покажч. до 70-річчя від дня народж. Мороза Василя Максимовича / уклад.: Н. М. Кравчук, Л. В. Сухарева, О. А. Юрчишина ; відп. за вип. Л. І. Шпукал ; авт. вступ. ст.: В. В. Петрушенко, М. В. Йолтухівський. – Вінниця, 2012. – (Серія «Вчені нашого університету»). – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Систем. вимоги: Windows 98, XP.